

ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВИХ ПРИЙОМІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ У МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

¹Таврійський державний агротехнологічний університет, Мелітополь

Розглянуто окремі прийоми активізації професійного мовлення у майбутніх інженерів аграрного напрямку в ході рольової гри. Запропоновано дидактичні матеріали, які ілюструють застосування рольової гри для розвитку діалогічного мовлення на практичних заняттях з англійської мови в аграрному університеті.

Ключові слова: навчання іноземної мови, мова для спеціальних цілей, рольові ігри, діалогічне мовлення.

Вступ

На фоні процесів сьогодення, пов'язаних з інтеграцією України до європейського освітнього та економічного простору, зростає потреба у фахівцях, які володіють іноземною мовою і застосовують знання, ефективно виконуючи свої професійні обов'язки. І той факт, що значна частина випускників не може здійснювати іншомовну комунікацію зокрема за фахом, змушує педагогів-методистів продовжувати пошуки дієвих методів активізації і розвитку мовлення студентів.

Питання ефективності навчання іноземної мови досліджуються в наукових роботах багатьох вчених (В. Артемова, І. Зимньої, М. Кабардова, В. Ляудіс, Є. Полат, Е. Солововой, Н. Ушаковой та ін.). Проблемам оволодіння іноземною мовою за професійним спрямуванням, у тому числі формуванню навичок іншомовної комунікації, присвятили роботи чимало вітчизняних та зарубіжних науковців (А. Астадур'ян, І. Берман Л. Борозенець, Н. Городецька, Н. Зубаль, Т. Лучкіна, О. Романенко, Т. Серов, О. Токменко, Т. Труханов, С. Шатілов, Д. Брінтон, Ш. Гюнтер, М. Макош, Д. Уилкінс, Д. Хаймз та ін.).

Аналіз досліджень цих питань, показує, що існує необхідність продовжувати вивчати та впроваджувати ефективні прийоми, які б сприяли розвитку мовленнєвих навичок в процесі навчання іноземної мови студентів інженерних спеціальностей.

Таким чином, *мета статті* — проаналізувати ефективність застосуванням блок-схем (charts) для складання діалогів в ході рольової гри, націленої на активізацію діалогічного мовлення майбутніх інженерів на практичних заняттях.

Основний текст

Підготовка майбутнього інженера до професійного спілкування іноземною мовою передбачає формування іншомовних мовленнєвих знань термінології, пов'язаної з призначенням, будовою та принципом роботи машин і механізмів, технологією їх виробництва та технологічними процесами експлуатації.

Оскільки наявність поняттєво-образного мислення є обов'язковою для майбутнього інженера доцільно застосовувати будь-яку наочність: схеми, технічні зображення, статичні та динамічні моделі машин і механізмів для навчання лексики, розвитку монологічного та діалогічного мовлення тощо.

Проблемам розвитку іншомовного спілкування також присвячено цілу низку досліджень в різних наукових сферах (психології, лінгвістиці, теорії мовленнєвої комунікації), які встановлюють, що спілкування — досить складний процес взаємодії учасників. Л. Богатикова підтверджує наші спостереження і констатує, що оволодіння стратегіями іншомовної комунікації зустрічає певні труднощі, які пов'язані з формуванням та розвитком певних вмінь (вступити до розмови, дотримуватися черговості участі, уважно слухати співрозмовника, обирати форму і зміст своїх висловлювань, тощо) [1, с. 39].

Один із способів спровокувати діалог у студентів інженерного напрямку — це моделювання реальної ситуації професійного спілкування в ході рольової гри, якій, звичайно передують лексична та

граматична підготовка, прослуховування аудіо-зразку та підтримка студента в складанні діалогу.

Результати останніх психологічних досліджень доводять ефективність та підтверджують переваги роботи студентів в парах та групах при їх безпосередньому контакті. Причому найбільша активність студентів, які оволодівають іноземною мовою за фахом, спостерігається саме під час рольової гри, коли моделюється ситуація, основана на їх майбутніх професійних обов'язках. Оскільки головна мета гри — це реалізація певної діяльності, такий прийом активізує та розвиває мовленнєві навички студентів.

Рольова гра має певні обов'язкові компоненти та етапи. Ретельна підготовка, осмислення та чіткі інструкції з боку викладача — необхідні умови успішного застосування цього прийому на занятті. Готуючи рольову гру для майбутніх інженерів, педагог має усвідомлювати, які ролі, сюжет та зміст він запропонує своїм студентам, а також, на скільки вільним буде процес реалізації ролей. Слід взяти до уваги той факт, що чим нижча комунікативна компетентність студентів, тим передбачуванішим має бути сюжет, оскільки на ранніх етапах навчання студенти ще можуть бути неготовими до серйозних імпровізацій.

Організація рольової гри включає три етапи. Перший — підготовчий. На цьому етапі учасники знайомляться із ситуацією, розподіляють ролі та отримують інструкції. Якщо рівень комунікативної компетентності студентів низький, доцільно допомогти їм у складанні орієнтовних діалогів, для чого можна застосовувати блок-схеми (charts). Далі іде основний етап — це безпосередньо ігрова діяльність, під час якої студенти застосовують вивчені раніше лексичні одиниці, засвоєні комунікативні стратегії (сукупність мовних засобів і мовленнєвих прийомів для досягнення поставленої мети спілкування [2, с. 11]), тощо. На заключному етапі підводяться підсумки, розбираються ті труднощі, які виникли під час гри.

Для прикладу розглянемо змодельовану ситуацію професійного спілкування під час телефонної розмови двох фахівців. Мета одного учасника діалогу — встановити, яка виникла проблема в іншого, та спробувати допомогти йому.

На початку студентам пропонується прослухати аналогічну телефонну розмову. Потім за допомогою блок-схеми студенти намагаються скласти орієнтовні діалоги в межах запропонованої ситуації. Комплекс вправ розроблений для реалізації гри на практичному занятті передбачає роботу протягом 30—40 хвилин.

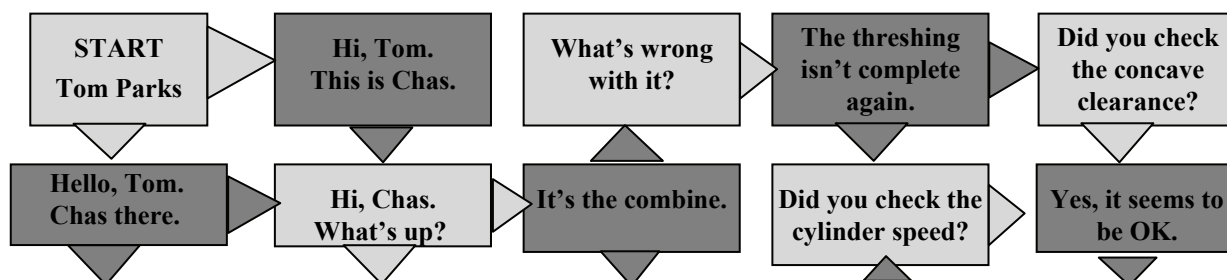
Завдання 1.

Інструкція. Listen to a telephone call [3, с. 54]. Someone has a problem. What's wrong and what help does he need?

A Tom Parks.	A What's happens if you switch it off?
B Hi, Tom, Chas here.	B It keeps on leaking.
A Hi, Chas. What's up?	A Do you want me to send an engineer?
B It's the pump.	B Yes, please. How soon can they be here?
A What's wrong with it?	A Five minutes. I'll send someone right away.
B It's leaking again.	B Great. Thanks a lot.
A Did you check the hoses ?	A You're welcome.
B Yes, they're all OK.	B Bye.

Завдання 2.

Інструкція. Work with a partner. Use this chart to make calls. Follow the arrows and take turns to speak. Make as many different conversations as you can.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Богатикова Л. И. Использование психотехнических игр для обучения групповому общению / Л. И. Богатикова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. — 2013. — Вип. 111. — С. 38—40. — Чернігів : ЧНПУ.
2. Кузьменкова Ю. Б. Стратегии речевого поведения в англоязычной среде / Ю. Б. Кузьменкова. — М. : Педагогический университет «Первое сентября», 2006. — 48 с.
3. Hollett V. Tech Talk Elementary: Student's book / V. Hollett. — OUP Oxford, 2003. — 128 p.

Рекомендована кафедрою іноземних мов ВНТУ

Стаття надійшла до редакції 8.01.2014

Тітова Олена Анатоліївна — канд. пед. наук, доцент кафедри іноземних мов, p38ok@mail.ru.
Таврійський державний агротехнологічний університет

O. A. Titova¹

ROLE PLAYS APPLICATION FOR THE DEVELOPMENT OF FUTURE ENGINEERS' PROFESSIONAL SPEECH

¹Tavria State Agrotechnological University, Melitopol

Some methods for the development of future agricultural engineers' professional speech during role play are examined. The author presents didactic materials which illustrate practical application of role play for the development of dialogical speech during English lessons at agrarian university.

Keywords: foreign language teaching, language for specific purposes, role plays, dialogical speech.

Titova Olena A. — Cand. Sc. (Ped.), Assistant Professor of the Chair of Foreign Languages, p38ok@mail.ru

E. A. Titova¹

ПРИМЕНЕНИЕ ИГРОВЫХ ПРИЁМОВ ДЛЯ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДИАЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ У БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ

¹Таврический государственный агротехнологический университет, Мелитополь

Рассмотрены отдельные приёмы активизации профессиональной речи будущих инженеров аграрного направления в ходе ролевой игры. Предложены дидактические материалы, которые иллюстрируют применение ролевой игры для развития диалогической речи на практических занятиях по английскому языку в аграрном университете.

Ключевые слова: обучение иностранному языку, язык для специальных целей, ролевые игры, диалогическая речь.

Тітова Елена Анатольевна — канд. пед. наук, доцент кафедры иностранных языков, p38ok@mail.ru